

12 CHALLENGES

1 MÆRKE

**BØRN
GRØR I
NATUR**

NORDEA
FONDEN

Friluftsrådet

Forfattere

Laura Stæhr Tranevig
Maria Bach Sørensen
Karen Præstegaard Hendriksen

Redaktør

Maria Bach Sørensen

Grafisk tilrettelæggelse

Weltklasse

Trykkeri

Budolfi Grafisk, Aalborg

Tak til

Morten Grouleff fra KFUM-Spejderne
for faglig sparring.

Hæftet er udgivet af Friluftsrådet
som led i kampagnen Børn Gror i
Natur. Kampagnen er en del af
Center for Børn og Naturs aktiviteter,
der er støttet af Nordea-fonden.

BØRN GROR I NATUR

12

MUST-HAVE
NATUR-
AKTIVITETER

#1 TÆND ET BÅL
S.8

KUN FOR BØRN #2
S.10

#3 FIND RO I NATUREN
S.12

OPLEV NATUREN #4
ÅRET RUNDT S.14

#5 BYG EN HULE
S.18

NAT I NATUREN #6
S.20

#7 HOLD ET DYR
S.22

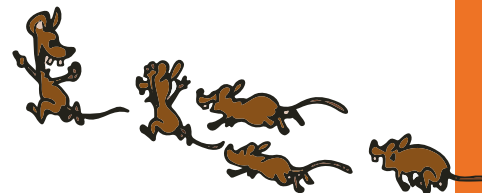
**#8 PRØV GRÆNSER
I NATUREN**
S.24

KLATR I TRÆER #9
S.26

**#10 SMAG PÅ
NATUREN**
S.28

LÆR OM NATUR #11
OG MILJØ S.30

#12 LEG MED VAND
S.32

12 VIGTIGE NATUROPLEVELSE FOR BØRN

Luk øjnene og tænk tilbage på din bedste oplevelse i naturen som barn. Kan du mærke havets bølger mod din krop, høre den knitrende sne under dine fødder eller smage blårrøgen i marmeladen, I lavede over bål med de lækre bær fra skoven? Kanoturen, hvor det regnede hele dagen og vandreturen, hvor I forvild i skoven?

Oftentimes kan vi som voksne tydeligt huske oplevelser, vi har haft i naturen i vores barndom. De var udfordrende, storslåede, sjove, og de aktiverede hele sansesystemet.

Undersøgelser tyder desværre på, at det i fremtiden vil være færre, der vil huske tilbage på denne slags barndoms minder. For eksempel har kun en tredjedel af landets børn mellem 2-15 år prøvet at overnatte i naturen og kun knap halvdelen har prøvet at lave et bål.

Men det skal der laves om på, og det er du som spejderleder allerede godt i gang med. Flere børn skal opleve naturen som en del af det moderne liv – både i skole, familie og fritid.

Oplevelser i naturen er lige så vigtige for børns psykiske og fysiske helbred som sunde madvaner og motion. Børn bliver nemlig større i naturen. Deres horisont udvider sig, de får uglet hår, jord på knæene og tillid til sig selv og verden.

Derfor har Friluftsrådet lavet Børnenes Naturkanon, der sætter fokus på aktiviteter og oplevelser i naturen.

Hvem står bag

Friluftsrådet og Center for Børn og Natur står bag kampagnen Børn Gror i Natur, der sætter børns naturoplevelser til debat. En del af kampagnen var at skabe Børnenes Naturkanon. Vi modtog knap 800 forslag med børns yndlingsaktiviteter til Børnenes Naturkanon. Siden udvalgte en jury, bestående af eksperter og praktikere inden for feltet, 40 oplevelser, der gik videre til afstemning. Nu sidder du med den endelige kanon med 12 oplevelser, som er lige til at gå i gang med.

Se mere på
friluftsradet.dk/naturfanmaerke

TIL DIG SOM SPEJDERLEDER

I spejderorganisationer, FDF, 4H, Natur og Ungdom og mange andre friluftsgeselskaber med aktiviteter for børn og unge danner naturen fundament for stort set alle aktiviteter.

Spejdere mangler ikke umiddelbart oplevelser i naturen og dyrker friluftslivet i stor stil, så hvorfor lave et NaturFan-mærke? Målet med NaturFan er at understrege vigtigheden af at bruge naturen. NaturFan-mærket er en oplagt mulighed for dig og din gruppe til at snakke om, hvilke naturaktiviteter, I synes, er must-haves som barn, hvilke aktiviteter, der har formet jeres forhold til naturen, og hvad der egentligt er så fedt ved det. Samtidig er NaturFan-idéerne og det tilhørende stofmærke en sjov ramme om møderne, som også giver mulighed for at blive en del af en større naturfanklub på tværs af forbund og organisationer.

Hæftet består af 12 natur-challenges, som er inddelt i tre aldersgrupper med forskellige sværhedsgrader:

5-9 år
10-12 år
13-16 år

Aktiviteterne til de yngste børn har primært fokus på at give dem en naturoplevelse, hvor aktivite-

terne til de ældre børn har en højere grad af faglig kunnen over sig. I alle 12 challenges lægger vi op til, at flere børn går sammen om at blive en del af NaturFan.

Der er aktiviteter og ideer til spejdermøder til en-to måneder. Det kan også være en idé at tage på weekendtur, hvor I arbejder med NaturFan-mærket eller tage challenges på møder fordelt henover året. I må gerne slå challenges sammen og gennemføre flere på én gang.

Hæftet er opbygget med:

- 1) Beskrivelse af challenge til spejderne**
- 2) Information til spejderlederen**
- 3) Hvornår challenge er gennemført**

I kan krydse alle challenges af på sidste side. Når sidste aktivitet er klaret, udløser det NaturFan-mærket.

Find mere information om hæftet og mærket på friluftsradet.dk/naturfanmaerke

Du kan være med på de sociale medier ved at dele dine aktiviteter under **#børngrorinatur** eller **#NaturFan**

CHALLENGE
#1

Foto Adam Grønne

TÆND ET BÅL

Challenge 1
er gennemført,
når I har tændt bålet,
og der er flammer.

5-9
år

I skal nu i gang med at tænde et bål.

Bål kan tændes på mange måder, og inden I går i gang, kan I tage en snak om, hvordan man bedst tænder et bål:

- Hvad skal man bruge af materialer?
- Hvilken type træ brænder bedst?

Når I har tændt et bål, og flammerne er blevet til gløder, kan I evt. lave snobrød.

Til spejderleder

Båltænding

Tændstikker
Brænde
Dolk
Sav
Økse
Avispapir
Pinde til evt. snobrød

Snobrødsdej

Gær
Mel
Vand
Olie
Salt

10-12
år

**Challenge 1
er gennemført,**
når I har tændt bålet og
brændt snoren over.

I skal deles op i et antal hold, der giver mening for jer.

Hvert hold har nu til opgave at tænde et bål.

Bålet skal være så stort, at snoren, som hænger henover bålet, kan brænde over. Det hold, der først får brændt deres snor over, har vundet.

Når bålet er blevet et godt glødebål, kan I evt. bage chokoladecake i appelsin.

Opskrift på chokoladecake i appelsin:

1. Skær toppen af appelsinen
2. Fjern alt appelsinkødet med en ske
3. Fyld appelsinskallen halvt med dej
4. Sæt toppen på igen, og luk "låget" med tandstikker
5. Læg appelsinen i kanten af bålet i ca. 30 min, og kagen er derefter klar til at blive spist
6. I kan evt. bruge appelsinkødet som tilbehør til kagen.

Til spejderleder

Båltænding

- Tændstikker
- Brænde
- Dolk
- Sav
- Økse
- Avispapir
- Snor til at brænde over

Chokoladecake i appelsin

- Chokoladekagedej (kan laves i forvejen)
- Appelsiner
- Tandstikker
- En ske til at udhule appelsinerne og fylde dem med chokoladekagedej
- Bålhandske til at tage appelsinen med

13-16
år

**Challenge 1
er gennemført,**
når I har tændt bål på to
forskellige måder
(det må gerne være andre
metoder end de to
beskrevne).

I skal prøve at tænde bål på forskellige måder for at finde ud af, hvad der fungerer bedst.

1. Prøv at tænde bål med flint og stål.
2. Prøv at tænde bål med et 9-volt batteri. Start med at lægge en lille håndfuld ståluld på bålpladsen. Prøv derefter at føre batteriet ned til ståluldet. Ståluldet vil begynde at gløde, og det gælder nu om at holde gløderne i gang og få bygget bålet op til en ordentlig størrelse.

Når I har tændt bål på forskellige måder, kan I også forsøge at lave et æg i en kartoffel.

Opskrift:

1. Tag en bagekartoffel, og skær et lille låg i kartofflen
2. Udhul kartofflen
3. Slå hul på ægget og hæld æggemassen i kartofflen
4. Læg kartoffellåget på igen og luk med tandstikker
5. Læg kartofflen ind i bålet, og vent ca. 30 min – så er ægget klar til at blive spist.

Til spejderleder

Bål med flint og stål

- Flint
- Stål
- Ståluld
- Spåner
- Større stykker brænde

Bål med 9-volt batteri

- 9-volt batteri
- Ståluld
- Spåner
- Større stykker brænde

Æg i kartoffel

- Bagekartofler
- Kniv til at skære med
- Ske til at udhule
- Tandstikker
- Æg
- Bålhandske til at tage kartoflerne ud af bålet med

CHALLENGE
#2

KUN FOR BØRN

Challenge 2
er gennemført,
når I har leget uden de
voksne i 30 minutter.

5-9
år

I skal ud i skoven uden de voksne.

I har fri leg, og I skal finde ud af, at det faktisk er helt okay, at de voksne ikke altid er der.

Hjælp hinanden med at starte en sjov leg.

Til spejderleder

Du kan eventuelt tage forskellige redskaber med ud, så spejderne har forskellige ting at bruge til deres leg.

10-12
år

**Challenge 2
er gennemført,**
når I har leget
MUSEN i naturen.

I skal lege uden de voksne. Det er nemlig fedt at klare det hele selv.

MUSEN i naturen:

Gør jer klar til at lege en gang mus. I skal vælge en person til holdleder. Holdlederen laver et mærke på et stykke slik, der er MUSEN.

Holdlederen skal nu gemme stykkerne, uden de andre ser det. Når stykkerne er gemt, starter legen, og de andre skal finde så mange stykker som muligt uden at finde MUSEN.

Når man finder MUSEN, skal man råbe MUS, og alle skal stoppe.

Så tæller alle deres stykker slik, og den, der har fundet flest, har vundet. Den, der fandt MUSEN, må spise den. Resten går tilbage i bunken til en ny runde med ny holdleder.

Det gælder selvfølgelig om at finde mest slik. Men man skal også være taktisk og smart, både når man er holdleder og vælger hvor MUSEN er gemt – men også når man skal finde dem. For hvor er MUSEN gemt?

Til spejderleder

Hjælp spejderne med at gøre klar til at lege MUSEN i naturen. Men træk dig så tilbage. Det er vigtigt, at spejderne selv får lov til at styre legen og er alene (inden for nogle trykke rammer).

Materialer

Påskeæg eller andet slik, der er pakket ind i papir, og som kan gemmes udenfor

13-16
år

**Challenge 2
er gennemført,**
når I har været på jeres
egen 24-timers tur.

I skal planlægge en tur uden de voksne.

På turen skal I være alene i 24 timer. Det er op til jer at planlægge en tur, hvor I selv må bestemme, hvad der skal ske. Det eneste krav til turen er, at voksne ingen adgang har, og at overnatningen skal foregå udendørs.

Ting I kan tænke over, når I planlægger turen:

- Hvad skal I have at spise?
- Hvor skal I sove?
- Hvad skal I lave undervejs?
- Hvem står for at handle ind?
- Hvad skal I have med af ting?

Til spejderleder

Hjælp dine spejdere med at komme i gang med at planlægge turen.

Pakkeliste til udendørs overnatning:

- Sovepose
- Liggeunderlag
- Lommelygte
- Tandbørste og tandpasta
- Nattøj
- Varmt tøj
- Tykke sokker

CHALLENGE
#3

FIND RO I NATUREN

Challenge 3
er gennemført,
når I har ligget stille
under et træ i
10 minutter.

5-9
år

I skal prøve at skovbade.

Det betyder, at I skal prøve at finde ro i naturen og kun være lige dér, hvor I er. Det har slet ikke noget at gøre med et rigtigt vådt bad.

Først skal I aflevere jeres telefoner til jeres spejderleder.

I skal tage en tur i skoven eller et andet sted med mange træer. Her skal I prøve i ca. 10 minutter at ligge helt stille under et træ.

Hvad kan I høre af forskellige lyde?

Gå herefter et andet sted hen for at prøve igen.

Kan I høre det samme, eller er der andre lyde nu?

Til spejderleder

Tag eventuelt tæpper med, som spejderne kan ligge på.

Tag gerne tid for spejderne.

10-12
år

**Challenge 3
er gennemført,**

når I har siddet eller
stået helt stille i
skoven i 2x10
minutter.

I skal prøve at skovbade.

Det betyder, at I skal prøve at finde ro i naturen og kun være lige dér, hvor I er. Det har slet ikke noget at gøre med et rigtigt vådt bad.

Først skal I aflevere jeres telefoner til jeres spejderleder.

I skal tage en tur i skoven eller et andet sted med mange træer. Her skal I prøve at sidde eller stå stille i ca. 10 minutter.

Hvad kan I høre?

Gå herefter et andet sted hen.

Kan I høre det samme, eller er der nu andre lyde?
Gå sammen to og to og snak om, hvad I kunne høre.

Til spejderleder

Tag eventuelt tæpper med, som spejderne kan ligge på.

Tag gerne tid for spejderne.

13-16
år

**Challenge 3
er gennemført,**

når I begge har prøvet
at gå med bind for
øjnene og har ligget i
skovbunden.

I skal prøve at skovbade.

Det betyder, at I skal prøve at finde ro i naturen og kun være lige dér, hvor I er. Det har slet ikke noget at gøre med et rigtigt vådt bad.

Først skal I aflevere jeres telefoner til jeres spejderleder.

I skal tage en tur i skoven eller et andet sted med mange træer. Her skal I gå sammen to og to, hvor I skal skiftes til at have bind for øjnene. Den, der ikke har bind for øjnene, skal føre den anden. I skal nu gå en tur uden at sige noget på ca. 10 minutter.

Bagefter skal I lægge jer i skovbunden under hver jeres træ med lukkede øjne i ca. 10 minutter.

Skriv efterfølgende jeres oplevelser ned og minimum fem forskellige lyde. Snak til slut om jeres oplevelser to og to.

Til spejderleder

Materialer

- Stof til at binde for øjnene
- Papir
- Blyanter
- Evt. tæpper, som spejderne kan ligge på

Tag gerne tid for spejderne.

CHALLENGE
#4

OPELV NATUREN ÅRET RUNDT

5-9
år

I skal arbejde med de forskellige årstider.

Herunder er listet en række forskellige aktiviteter, som I kan lave. I skal lave minimum en aktivitet fra den årstid, som I lige nu er i. Tag gerne en snak om de andre årstider, og hvad I ved om dem.

Forår

- Pluk anemoner. Sæt dem i vand med farvestof. Se den hvide blomst skifte farve.
- Lav skovtrolde ud af naturmaterialer som grankogler, pinde og lignende.
- Find martsviol og kandisér dem.
- Spis de nye velsmagende skud af skvalderkål, mælkebøtte, bøg og brændenælde eller lav dem til en suppe.

Sommer

- Tag en tur til vandet, og lav forskellige vandaktiviteter.
- Gå en tur i skoven og lær forskellige træers navne at kende.
- Pluk hyldeblomster og kog til saft eller fritér dem i pandekagedej.

Efterår

- Saml kastanjer og lav små dyr ud af dem. Måske I kan lave en hel zoologisk have?
- Leg vandpyttegolf. Hver deltager får fem sten. Find et startsted og kast på skift stenene i en vandpyt. Den, der rammer vandpytten flest gange, har vundet.
- Lav græskar- eller roelygter.
- Gå på svampejagt og saml svampe til mad eller dekorationer.

Vinter

- Byg fuglehuse til fuglene, så de er klar til foråret.
- Klip et fastelavnsris af friske grene – sæt det evt. i vand, så bladene springer ud.
- Lav jeres egen fuglemad af fedtstof og frø, som varmes op og hældes i halve kokosnødder. Når fedtstoffet har sat sig, er fuglemadden klar til at blive hængt op.
- Find mos, kogler og gran til juledekorationer.

Challenge 4
er gennemført,
når I har lavet en
aktivitet.

Til spejderleder

Materialer

Forår

- **Anemoner:** Glasbeholder, farvestof.
- **Skovtrolde:** Grankogler, pinde og evt. maling.
- **Kandiserede martsviol:** Æggehvide og sukker.
- **Nye skud:** Saks og evt. gryde, vand og handsker til at plukke brændenælde.

Sommer

- **Vandtur:** Forskellige materialer, som vil fungere godt i vand.
- **Hyldeblomstsaft:** Gryde, saks til at klippe hyldeblomstskærme, vand, sukker, citron, evt. citronsyre.
- **Hyldeblomstpandekager:** Pandekagedej, solsikkeolie til friture, saks til at klippe hyldeblomstskærme.

Efterår

- **Kastanjedyr:** Tændstikker, garn og skruetrækker/syl.
- **Vandpyttegolf:** Sten
- **Græskarlygter:** Græskar eller roer, kniv, ske, lys.
- **Svampejagt:** OBS. Vær sikker på, at svampen er spiselig.

Vinter

- **Fuglehuse:** Brædder, søm, hammer og sav.
- **Fastelavnsris:** Grensaks og evt. pynt.
- **Fuglemad:** Fuglefrø, fedtstof og beholdere, for eksempel kokosnøddeskaller, som I på forhånd har boret huller i til ophæng.
- **Juledekorationer:** Ler, poser eller kurv til at samle i skoven, evt. en grensaks.

10-12
år

I skal arbejde med de forskellige årstider.

I skal starte med i fælleskab at blive enige om fem dyr og fem planter, som I vil arbejde med gennem alle årstiderne. Dyrene og planterne skal altså gå igen i alle fire årstider.

I skal herefter opdele jer i fire hold og give hvert hold en årstid.

Hvert hold skal nu lave en kalender for enten forår, sommer, efterår eller vinter.

Kalenderen skal indeholde en liste over:

- De fem planters cyklus i den pågældende årstid.
- De fem dyrs cyklus i den pågældende årstid.
- Hvordan vejret som regel er i den pågældende årstid.
- Hvilke begivenheder, som findes i spejderåret.

Hver årstid skal også have minimum fem tegninger af enten dyr, planter eller fodspor.

Til sidst kan I samle et årshjul til gruppen med alle fire årstider, som indeholder informationer om naturen og begivenheder for spejderåret.

**Challenge 4
er gennemført,**
når I sammen har
lavet et helt årshjul
over naturen.

Til spejderleder

Materialer:

- Bøger og andre informationskilder om dyr og planter.
- Papir, træplader eller lignende til at lave de forskellige kalendere.

13-16
år

I skal lave et møde på to timer, hvor I har 30 minutter til hver af de fire årstider.

På de to timer bliver I derfor præsenteret for alle fire årstider via en øvelse.

Forår

De første 30 minutter handler om foråret. I foråret kan man se blomster og træer springe ud. I har nu 30 minutter til at finde på så mange aktiviteter som muligt, hvor I gør brug af blomster og træer til de yngre spejdere.

Sommer

De næste 30 minutter handler om sommeren. Om sommeren er det varmt at sove udenfor. I har derfor nu 30 minutter til at bygge en bivuak, som I gerne ville sove i. Det eneste krav er, at der skal indgå et træ i opsættelsen af bivuakken.

Efterår

De næste 30 minutter handler om efteråret. Efteråret har det med at være en regnfuld periode med masser af vand og mudder. I har nu de næste 30 minutter til at bygge den flotteste mudderskulptur, I kan. Hvis ikke der er noget mudder, kan I jo selv lave det.

Vinter

De sidste 30 minutter handler om vinteren. Om vinteren flyver mange fugle mod varmere lande, men de vender hjem igen. Derfor har I nu 30 minutter til at bygge de flotteste fuglehuse, I kan.

**Challenge 4
er gennemført,**
når I har afholdt
jeres to-timers møde.

Til spejderleder

Materialer:

Forår

Papir og blyant til at skrive aktiviteterne ned.

Sommer

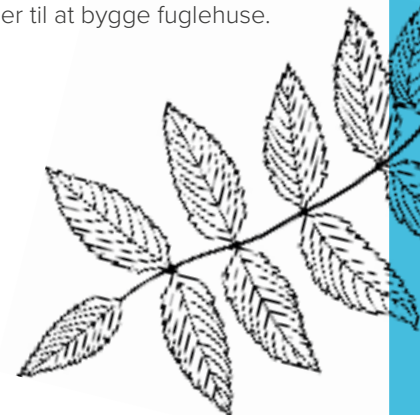
Presenning og sisal.

Efterår

Vand til evt. at lave mudder.

Vinter

Brædder, søm, sav og hammer til at bygge fuglehuse.

CHALLENGE
#5

BYG EN HULE

Challenge 5
er gennemført,
når I har bygget
flere huler af
materialer
fra skoven.

5-9
år

I skal finde forskellige materialer, som I kan bruge til at bygge en hule med.

Prøv i fællesskab at bygge huler, som er store nok til at I kan være flere inde i dem samtidig.

I må kun bruge materialer fra naturen. Husk, at I ikke må knække eller save grene af træerne.

Når hulerne er færdige, kan I gå på besøg i hinandens huler.

Til spejderleder

Materialer:
Sisal

10-12
år

**Challenge 5
er gennemført,**
når I har bygget en hule,
hvor I som minimum har
brugt en gammel
papkasse.

I skal bygge en hule ud af genbrugsmaterialer, rafter og andet genbrugstræ.

Det eneste krav er, at I skal inkludere en papkasse i hulen.

Hele holdet skal kunne være i hulen på samme tid.

Til spejderleder

Materialer

- Sisal
- Dolk
- Rafter
- Gamle papkasser
- Genbrugsmaterialer som fx gamle mælkekartoner, æggebakker eller andet

13-16
år

**Challenge 5
er gennemført,**
når I har bygget en hule
over jorden, hvor I som
minimum har brugt en
gammel papkasse.

I skal bygge en hule ud af genbrugsmaterialer, rafter og andet genbrugstræ.

Det eneste krav er, at I skal inkludere en papkasse i hulen.

Hulen må ikke røre jorden. Hele holdet skal kunne være i hulen på samme tid oven over jorden.

Til spejderleder

Materialer

- Sisal
- Dolk
- Rafter
- Gamle papkasser
- Genbrugsmaterialer som fx gamle mælkekartoner, æggebakker eller andet

CHALLENGE
#6

NAT I NATUREN

5-9
år

Challenge 6
er gennemført,
når I har gået en tur
i mørket og sovet en
nat i shelter

I skal ud at sove i shelter sammen.

I må selv bestemme, hvor det skal være, men prøv at vælge et sted, hvor I kan lave et bål, så I har noget at varme jer ved om aftenen.

Når det begynder at blive mørkt, skal I gå en tur med jeres spejderleder uden lommelygter. Hvad kan I se og høre i mørket?

Til spejderleder

Kig evt. på udinaturen.dk for at booke et shelter, så I er sikre på, at der er plads.

Pakkeliste

- Sovepose
- Liggeunderlag
- Lommelygte
- Tandbørste og tandpasta
- Nattøj
- Varmt tøj
- Tykke sokker

10-12
år

**Challenge 6
er gennemført,**
når I har sovet en nat i
bivuak, set på stjerner
eller gået tur
i mørket.

I skal ud i naturen for at sove i bivuak en nat.

Hvis I er heldige, er det stjerneklart – prøv at se hvor mange stjernebilleder, I kan finde på himlen.

Hvis ikke det er stjerneklart, skal I gå en tur i mørke uden lommelygter sammen med jeres spejderleder.

Hvad kan I se og høre i mørket?

Til spejderleder

I kan på forhånd øve jer på de forskellige stjernetegn. Der findes gode apps, der kan bruges som "lektier" inden turen. Husk, at det ikke er meningen, at spejdere skal bruge mobilen undervejs på denne tur.

Pakkelliste

- Sovepose
- Liggeunderlag
- Lommelygte
- Tandbørste og tandpasta
- Nattøj
- Varmt tøj
- Tykke sokker

13-16
år

**Challenge 6
er gennemført,**
når I har gået jeres rute i
skoven i mørke og sovet
under åben himmel.

I skal ud i naturen for at sove under åben himmel.

Hvis I ligger rigtig tæt, kan I holde varmen.

Måske kan I være heldige at se stjerner og stjerne-skud?

Inden det bliver mørkt, skal I gå en rute og lægge ting undervejs, som I skal huske. Det er en god idé, at tingene lyser lidt op.

Når det bliver mørkt, skal I gå ruten igen for at finde de ting, I har lagt ud. I må ikke bruge lygter eller andre former for lys.

Er det sværere at finde rundt nu?

Til spejderleder

I kan evt. vælge et sted tæt på et shelter, så I kan kravle derind, hvis det bliver for koldt.

Kig evt. på udinaturen.dk for at booke et shelter, så I er sikre på, at der er plads.

Pakkelliste:

- Sovepose
- Liggeunderlag
- Lommelygte
- Tandbørste og tandpasta
- Nattøj
- Varmt tøj
- Tykke sokker

Materialer

- Ting, som I kan lægge i skoven og senere finde.
- Fx en stav, kegle eller refleksvest.

CHALLENGE
#7

HOLD ET DYR

Challenge 7
er gennemført,
når I har fundet mindst
fem forskellige
dyr.

5-9
år

I skal tage en tur i skoven, parken eller et andet grønt sted. Her skal I på jagt efter spændende dyr.

Hvor mange forskellige kan I finde?

Hvem tør tage dem op?

Til spejderleder

Materialer

Evt. forstørrelsesglas, tomme syltetøjsglas eller andre beholdere, I kan opbevare insekterne i.

10-12
år

**Challenge 7
er gennemført,**
når I har fundet
minimum fem forskellige
dyr og lavet en
collage over dyrene.

I skal tage ud i skoven, parken eller et andet grønt sted. Her skal I lave en konkurrence om, hvem der kan finde og holde flest dyr.

Tag et billede, hver gang I finder og holder et dyr.

Overvej, at det ikke er alle dyr, der vil tages op, så I kan tage billeder af dem på afstand. Men prøv at holde så mange som muligt.

Når I kommer tilbage til hytten, kan I lave en fin collage med billederne. Alternativt kan I selv tegne alle de fundne dyr på en collage.

Til spejderleder

Materialer

- Kamera
- Pap til collage
- Lim
- Blyanter/tuscher
- Printer til print af billederne
- Evt. kan I købe engangskameraer og aflevere dem hos en fotohandler, som derefter kan printe dem ud for jer.

13-16
år

**Challenge 7
er gennemført,**
når I har lavet et skema
over de forskellige dyr,
som I har fundet. I skal
minimum finde fem
forskellige dyr.

I skal tage ud i skoven, parken eller et andet grønt sted. Lav en konkurrence og se, hvem der kan finde flest dyr, som I skal kunne holde i hånden.

Lav et skema over de dyr, I finder og skriv:

- Navn
- Størrelse
- Føde

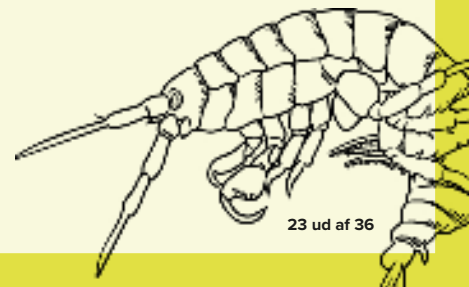
Hvem har fundet det største dyr?
Har I fundet flere af de samme?

Til spejderleder

Hjælp spejderne med at finde ud af, hvad det er for nogle dyr, de finder.

Materialer

- Papir til at lave skema på
- Blyanter

PRØV GRÆNSER I NATUREN

CHALLENGE
#8

5-9
år

I skal finde en stor, stejl bakke. I skal nemlig bestige et "bjerg".

Undersøg, hvor hurtigt I kan bestige bjerget – I må gerne løbe. I kan også prøve at slå jeres egen rekord.

Hvis det er muligt, kan I trille ned ad bjerget igen – hvor hurtigt går det?

Til spejderleder

Materialer
Stopur

**Challenge 8
er gennemført,**

når I har klatret i et træ
eller prøvet jeres
grænser af på en anden
måde.

**10-12
år**

I skal finde et træ, I kan klatre i.

- Hvem kan klatre højest?
- Kan I klatre med bind for øjnene?
- I må gerne guide hinanden.

Hvis I allerede er virkelig gode til at klatre, så prøv selv at finde på aktiviteter, hvor I udfordrer jer selv og prøver grænser af. Det er kun fantasien, der sætter grænser.

Til spejderleder

Hjælp spejderne med at finde ud af, hvor deres grænser går.

Materialer

Hjelme, hvis spejderne klatrer højt op.

**Challenge 8
er gennemført,**

når I har været en tur
i vandet.

**13-16
år**

I skal en tur i vandet!

Tør I at hoppe i vandet, selvom det er koldt?

Hvis det virkelig ikke passer at hoppe i vandet, så prøv selv at finde på aktiviteter, hvor I udfordrer jer selv og prøver grænser af. Det er kun fantasien, der sætter grænser.

Til spejderleder

Hvis vandet er for koldt, så hjælp spejderne med at finde på aktiviteter, hvor de udfordrer sig selv og prøver grænser af.

Materialer

- Badetøj
- Håndklæde

CHALLENGE
#9

KLATRE I TRÆER

**Challenge 9
er gennemført,**
når I har gået over
slacklinen mellem
træerne.

5-9
år

I skal ud at klatre i træer. Faktisk mellem træerne.

Få hjælp af en voksen til at opsætte en slackline eller line mellem to træer. I skal nu gå på line fra det ene træ til det andet.

Når I har gået mellem træerne, kan I bagefter begynde at klatre i dem – husk kun at klatre så højt, at I også kan komme ned igen.

Hvis du slet ikke er klar til at gå på line mellem træerne, så er en gammel, væltet træstamme rigtig god at gå på line på.

Til spejderleder

Er det for svært for spejderne, kan du opsætte et reb mellem de to træer. Placér det, så spejderne kan holde fast i hjælpe-rebet og gå på det nederste reb.

Materialer

- Slackline eller en anden form for reb (1-2 stk.) til at spænde op mellem to træer.
- Hjælpereb, som spejderne kan holde i.

Challenge 9 er gennemført,

når I har lavet en skovparkourbane for det modsatte hold og også været igennem en skovparkourbane.

10-12
år

I skal dele jer op i to hold. Hvert hold skal lave en skovparkourbane, som det modsatte hold skal igennem.

Sørg for, at I skal under og over en masse forskelligt i naturen.

Det er kun fantasien, der sætter grænser. Brug skoven som jeres legeplads.

Til spejderleder

Materialer

Evt. reb

Challenge 9 er gennemført,

når I har lavet en skovparkourbane for modsatte hold og været igennem en skovparkourbane med forskellige udfordringer

13-16
år

I skal dele jer op i to hold. Hvert hold skal lave en skovparkourbane, som det modsatte hold skal igennem.

Sørg for, at I skal under og over en masse forskelligt i naturen. Brug skoven som jeres legeplads.

Når I skal prøve skovparkourbanerne, kan I give hinanden forskellige udfordringer:

- der er en, der ikke kan se.
- der er en, der ikke kan tale.
- der er en, der kun kan bruge en arm.

Find selv på flere.

Til spejderleder

Materialer

Evt. reb

CHALLENGE
#10

SMAG PÅ NATUREN

(SAMME FOR ALLE)

Find opskrifter

28 ud af 36

Challenge 10
er gennemført,
når I har lavet en
eller to opskrifter.

5-9
år

I skal ud i naturen for at smage på den.

Hvad kan I lave med de ingredienser, I finder?

Find en eller to opskrifter, som I skal lave.

Husk altid at tjekke, om de ingredienser, som I finder, er spiselige.

Hvis I vil, kan I lave maden over bål.

Find opskrifter med vilde ingredienser på
friluftsradet.dk/naturfanmaerke

Til spejderleder

Hjælp spejderne med at finde opskrifter.
Tjek, om de ingredienser, de finder, er spiselige.

Materialer

- Opslagsværk/Bog/App om spiselige planter, svampe og bær

10-12
år

**Challenge 10
er gennemført,**
når I har lavet en
eller to opskrifter.

I skal ud i naturen for at smage på den.

Hvad kan I lave med de ingredienser, I finder?

Find en eller to opskrifter, som I skal lave.

Husk altid at tjekke, om de ingredienser, som I finder, er spiselige.

Hvis I vil, kan I lave maden over bål.

**Find opskrifter med vilde ingredienser på
friluftsradet.dk/naturfanmaerke**

Til spejderleder

Hjælp spejderne med at finde opskrifter.
Tjek, om de ingredienser, de finder, er spiselige.

Materialer

- Opslagsværk/Bog/App om spiselige planter, svampe og bær

13-16
år

**Challenge 10
er gennemført,**
når I har lavet en
eller to opskrifter.

I skal ud i naturen for at smage på den.

Hvad kan I lave med de ingredienser, I finder?

Find en eller to opskrifter, som I skal lave.

Husk altid at tjekke, om de ingredienser, som I finder, er spiselige.

Hvis I vil, kan I lave maden over bål.

**Find opskrifter med vilde ingredienser på
friluftsradet.dk/naturfanmaerke**

Til spejderleder

Hjælp spejderne med at finde opskrifter.
Tjek, om de ingredienser, de finder, er spiselige.

Materialer

- Opslagsværk/Bog/App om spiselige planter, svampe og bær

CHALLENGE
#11

LÆR OM NATUR OG MILJØ

Challenge 11
er gennemført,
når I har fundet minimum
10 forskellige blade
og fundet ud af, hvad de
hedder.

5-9
år

I skal ud i naturen for at finde blade.

Hvor mange forskellige farver blade kan I finde i naturen? I skal finde mindst 10 forskellige.

Find ud af, hvorfor bladene skifter farve om efteråret.

Find ud af, hvad bladene hedder.

Lav evt. plancher med bladene.

Til spejderleder

Materialer:

- Evt. papir, lim og blyanter
- Bog eller app til at finde ud af, hvilke blade det er.

10-12
år

**Challenge 11
er gennemført,**
når I har fundet navnene
på mindst fem forskellige
træer og fundet blade
derfra.

I skal ud i naturen for at kigge på træer.

Hvor mange træer kan I navnene på?

Ud fra blandt andet blad og bark skal I bestemme navnene på de træer, som I møder på jeres vej.

I skal samle forskellige blade ind, tage billeder af træerne og skrive ned undervejs, hvad det er for nogle.

Til slut kan I lave en planche over de forskellige træer og blade, I har fundet.

Til spejderleder

Materialer

- Karton og tuscher til at lave plancher.
- Kamera/Telefon til at tage billeder.
- Evt. printer til at printe billederne ud.

13-16
år

**Challenge 11
er gennemført,**
når I har "bygget" jeres
egen klimavenlige
spejderhytte i
miniatureform.

Spejder handler om at tage ansvar for andre – duty for others.

Tag en snak i gruppen om, hvad I kan gøre for en mere bæredygtig fremtid.

Snak om:

- Hvad kan I gøre for at gøre spejderhytten mere bæredygtig?
- Hvad kan I gennemføre af de forskellige idéer, som I har?
- Hvordan ser jeres klimavenlige drømmespejderhytte ud? Her kan I klippe og klistre alt det, I vil.

Til spejderleder

Materialer

- Pap
- Lim
- Karton og papir
- Sakse
- Små ting og sager til de klimavenlige drømmespejderhytter.

CHALLENGE
#12

LEG MED VAND

Challenge 12
er gennemført,
når I har leget med
masser af vand.

5-9
år

I skal finde den største vandpyt, I kan. Hvis ikke I kan finde en, må I lave den selv.

Tag tilløb, hop og plask i den. Hvor meget kan I sprøjte med vandet? Hvor mudrede kan I blive?

Hvis det er godt vejr udenfor, kan I lave vandkamp. Prøv at lave en glidebane ud af en presenning og masser af sæbe. Hvem kan glide længst?

Til spejderleder

Materialer

- Presenning og sæbe til glidebane.
- Vand.

10-12
år

**Challenge 12
er gennemført,**
når I har lavet minimum
en af aktiviteterne.

I skal lave forskellige aktiviteter, som alle har med vand at gøre.

Hvem kan transportere mest vand med sin hjemmebyggede vandtransporter?

Inddel jer i et antal hold, som giver mening for jer. I skal lave én vandtransporter pr. hold ud af genbrugsmaterialer. Lav en stafet mellem holdene og transportér så meget vand som muligt.

Hvem kan lave det bedste regntøj?

Ud af genbrugsmaterialer skal I prøve at lave det bedste bud på et regnslag/regnjakke. Test derefter, om det virker.

Byg dit eget lifestraw

Ikke alle børn har adgang til rent drikkevand. Derfor kan man bruge et lifestraw. I skal prøve at bygge jeres eget lifestraw.

Sådan gør I:

I skal bruge en ½ liters plastikflaske.

1. Skær bunden af plastikflasken.
2. Lav nogle små huller i vandflaskens låg.
3. Læg et stk. stof, som dækker hele bunden af flasken (ned mod låget).
4. Læg et lag sand i bunden af flasken, så det dækker hele stoffet.
5. Tag trækul fra bålpladsen, og læg det i et lag oven på sandet.
6. Læg endnu et lag sand oven på trækuldet og derefter et lag grus.
7. Nu kan du tage det beskidte vand og hælde gennem flaskens indhold.
8. Vandet, der er kommet gennem flasken, burde nu være rent. Det kan koges, så det bliver drikbart.

Til spejderleder

Materialer

Hjemmebygget vandtransporter:

- Genbrugsting til bygning

Genbrugsregntøj

- Genbrugsmaterialer til regntøj

Lifestraw

- Plastikflaske
- Kniv
- Stof
- Sand
- Trækul
- Grus
- Beholder til at opsamle vandet
- Beskidt vand
- Evt. trängia til at koge vandet efterfølgende

**Challenge 12
er gennemført,**
når I har været i vandet
og hentet de
vigtige papirer.

**13-16
år**

Nu skal I på et løb i vand!

Der er sket en skibssulykke, og nogle vigtige papirer er blevet tabt i vandet. I skal skynde jer ud at hente dem, inden det er for sent.

Man må kun tage én post med ind på land, så hvem tør hoppe i vandet?

De vigtige papirer er skrevet på kodesprog. Kan I løse dem?

Find mere info

Til spejderleder

Spejderne skal på et løb, og de skal ud i vandet for at hente vigtige papirer. De vigtige papirer indeholder forskellige koder, som spejderne skal prøve at oversætte. Du kan bruge de koder, vi har lavet, men du kan også bruge dine egne koder, hvis I er i gang med et forløb, hvor det giver bedre mening.

Du kan som spejderleder selv bestemme, hvor meget du vil gøre ud af selve løbet, og om løbet skal fortsætte med noget andet, efter at spejderne har været ude i vandet.

Materialer

- 4 x 1 ½ sodavandsflasker
- Koderne, som skal være i de fire sodavandsflasker

Inden løbets start:

Du skal lægge posterne i 1½ liters flasker, der kan flyde i vandet. Derefter skal de ud i vandet. Husk at binde en snor i flaskerne, så de ikke flyder helt væk.

**Koderne til flaskerne finder du på
friluftsradet.dk/naturfanmaerke**

GENNEMFØRTE

CHALLENGES

#1 Tænd et bål

#2 Kun for børn

#3 Find ro i naturen

#4 Oplev naturen
året rundt

#5 Byg en hule

#6 Nat i naturen

#7 Hold et dyr

#8 Prøv grænser
i naturen

#9 Klatr i træer

#10 Smag på
naturen

#11 Lær om
natur og miljø

#12 Leg med vand

TILLYKKE!

Du har nu gjort dig fortjent
til et NaturFan-mærke

friluftsradet.dk/naturfanmaerke

NORDEA
FONDEN

